

V Praze, 27.10.2006

Oponentský posudek na disertační práci JUDr. Zuzany Weisové, LL.M.

„INSTITUT EXTRADICE V SOUČASNÉM MEZINÁRODNÍM PRÁVU“

1. Téma práce

Disertační práce JUDr. Zuzany Weisové „Institut extradice v současném mezinárodním právu“ je zaměřen na tu část mezinárodní spolupráce ve věcech trestních, která se zabývá nejstarší formou spolupráce států v této oblasti, extradicí. Koncentruje se na problematiku právního postavení vydávané osoby, a to zejména na ochranu jejích lidských práv v průběhu extradičního řízení.

Aktualita zpracovaného tématu je patrna z několika konkrétních případů posledních let, které se přímo dotkly České republiky (např. Hamad A. as Sání), jakož i rozmachu mezinárodního terorismu, který řešení a domyšlení systému extradice vyžaduje.

2. Členění práce

Disertační práce je rozdělena do tří částí: V první – obecné – části autorka definuje základní pojmy spojené s institutem extradice. Tyto komponenty rámuje historickým kontextem tohoto institutu na jedné straně a jeho vývojovými tendencemi na straně druhé.

Těžištěm práce je část druhá, která se soustřeďuje na relaci extradice a ochrany lidských práv. Disertantka zde nejprve analyzuje právní postavení vydávané osoby. Její status odvozuje zejména z Evropské úmluvy o lidských právech, která jednak reguluje výslovně jeden aspekt extradice, a to otázku extradiční vazby, jednak obsahuje řadu ustanovení, která se na tuto osobu vztahují v obecné rovině.

V závěru práce (Část III) Dr. Weisová shrnuje získané poznatky a odvozuje z nich obecné závěry pro vývoj tohoto institutu.

3. Zpracování práce

Práce je zpracována pečlivým způsobem. Obsahuje bohatý poznámkový aparát, jakož i pětistránkový seznam použité literatury. Jazyk disertace je jasný srozumitelný. Otázkou je použití plurálu (“než přikročíme...“), který práci sice činí čtivější, na druhé straně jí dodává jistý didaktický charakter.

4. Obsah práce

Autorka správně konstatuje, že extradice nepatří k právním oblastem, jež by byly předmětem komplexní regulace Evropské úmluvy. Tím se jí otevírá prostor k zkoumání jak dostupné literatury k této problematice, tak i judikatury štrasburských orgánů k tzv. nepřímému účinku některých ustanovení Evropské úmluvy. V této souvislosti uvádí, že odpovědnost jejích smluvních stran není omezena na to, že daný stát nesmí podrobit osoby nacházející se pod jeho jurisdikcí zacházení odporující článku 3 Úmluvy: Z tohoto ustanovení vyplývá v zásadě také povinnost smluvního státu nepřispět svým aktem k vydání osoby do nesmluvního státu, v kterém by hrozilo porušování lidských práv chráněných tímto ustanovením.

Podnětné jsou úvahy Dr. Weisové týkající se štrasburské judikatury k této problematice a jejích hranic: Při respektování systémových rozdílů mezi čl. 3, 2, 6 a 8 Úmluvy odhaluje její nedostatky v této oblasti, která spočívá v kasuistickém přístupu a nedostatku systémového přístupu k této problematice.

Závěr práce je věnován možnostem vývoje ochrany základních práv osob nacházejících se v extradičním řízení: Autorka si klade otázku, zda je nepřímý účinek ustanovení Evropské úmluvy i v nesmluvních státech jedinou správnou cestou jejích garancí. Dochází k závěru, že tomu tak být nemusí, neboť Evropský soud pro lidská práva sice zahájil nový směr ve vývoji ochrany lidských práv vydávané osoby, avšak na této cestě se zastavil se a tento směr dále nerozvíjí. Na druhé straně jak četné extradiční smlouvy, tak i vnitrostátní právní řády zahrnují již konkrétní úpravu, garantující základní práva vydávaných osob. Řešení tak spatřuje ne snad v extenzivní interpretaci ustanovení Evropské úmluvy o lidských právech, nýbrž v budoucí úpravě dodatkovým protokolem k této úmluvě, který by již existující regulace shrnul a harmonizoval.

Tento přístup považuje za vhodnější než hledání náhradních způsobů ochrany, které „atakují“ meze přípustného výkladu mezinárodních smluv.

5. Závěr

Disertační práce JUDr. Zuzany Weissové „Institut extradice v současném mezinárodním právu“ analyzuje významnou oblast mezinárodního práva, která dovoluje na příkladech z praxe zejména štrasburských orgánů položit a odpovědět nejen na konkrétní, nýbrž i některé obecné otázky mezinárodního práva.

Obecný dosah mají dle mého názoru zejména úvaha autorky o hranicích mezi evolutivní či dynamickou interpretací norem štrasburskými orgány a mezi dotvářením norem samých. V ústní části obhajoby by byl jistě zajímavý její pohled na zachovávání této hranice některými dalšími mezinárodními judiciálními či parajudiciálními orgány ve srovnání se štrasburskou judikaturou.

Disertační práci JUDr. Zuzany Weissové „Institut extradice v současném mezinárodním právu“ doporučuji k obhajobě.

